

OLOMOUCKÉ PANOPTIKUM.
OBRAZ MORAVSKÝCH BISKUPŮ V *GRANUM CATALOGI*
PRAESULUM MORAVIAE

PAVEL KRAFL

The article describes the portrayals of Bishops of Olomouc in the Granum catalogi praesulum Moraviae chronicle. Its author is unknown. The chronicle includes the history of the Moravian Bishops from their beginnings up to the inauguration of Bishop Paul of Miličín in 1435.

Key words: Moravia; Middle Ages; Bishops of Olomouc; chronicle; church.

Důležitý pramen, který nám může učinit představu o nazírání současníků na osoby ordinářů na Moravě je *Granum catalogi praesulum Moraviae*.¹ Stručná kronika či spíše gesta pocházejí přibližně z let 1435–1450. Autor je neznámý, na základě řady jeho interpretací se předpokládá, že byl spjat s olomouckou katedrální kapitulou. Kronika zahrnuje dějiny olomouckých biskupů od počátků až do instalace biskupa Pavla z Miličina roku 1435. Předloženo je vyprávění o působení sv. Cyrila a Metoděje na Velké Moravě. Pramenem bylo nekrologium olomouckého kostela, cyrilometodějská *Legenda moravská*, *Kosmova kronika*, *Anály hradištsko-opatovické*, listiny z archivu olomoucké kapituly a méně prokazatelně další anály a kroniky.² Většina textu kroniky je dochována v rukopise olomoucké kapituly, který pochází původně z 12. století a je dnes uložen v olomoucké pobožce Zemského archivu v Opavě (f. Metropolitní kapitula Olomouc, inv. č. 205, fol. 202vb–205vb). Folio s koncem textu kroniky bylo vyňato z rukopisu a dnes se nachází v Moravském zemském archivu v Brně, f. G 2 Nová sbírka, sign. 740/8-1.³ *Granum catalogi* se později stalo základem pro kroniku Augustina Olomouckého.⁴ Výraznými

¹ Kroniku vydal LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 41–97. Část nacházející se v Moravském zemském archivu v Brně samostatně vydal BRETHOLZ, B. (ed.): *Das Schlussblatt des „Granum catalogi praesulum Moraviae“*. In: Festschrift des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, seinen Mitgliedern gewidmet. Prag 1902. Český překlad (ne vždy zcela přesný) poskytl GAJA, V.: *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. In: Zlámal, B. (ed.): *Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby*. Olomouc 1977, s. 12–33. Literatura ke kronice: BREITENBACH, A.: *Ueber die Quellen und die Glaubwürdigkeit des Granum catalogi praesulum Moraviae*. Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens 6, 1902, s. 274–300; ŠIMÁK, J. V.: *Series Augustina Olomouckého. Příspěvek k dějinám českého dějepiscetví*. Český časopis historický 37, 1931, s. 584–593; ZLÁMAL, B.: *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. In: Zlámal, B. (ed.): *Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby*. Olomouc 1977, s. 5–11; HAVLÍK, L.: *Granum cathalogi praesulum Moraviae*. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, Historica 43, 1996, s. 87–99; KRAFL, P.: *Granum catalogi praesulum Moraviae*. In: Dunphy, R. G. (ed.): *Encyclopedia of the Medieval Chronicle*. Leiden – Boston 2010, s. 729–730; KALHOUS, D.: *Granum catalogi praesulum Moraviae jako pramen k dějinám Moravy v 10. století*. Mediaevalia Historica Bohemica 11, 2007, s. 23–38.

² Rozbor pramenů kroniky poskytl LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 50–61; BREITENBACH, A.: *Ueber die Quellen und die Glaubwürdigkeit des Granum catalogi praesulum Moraviae*. Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens 6, 1902, s. 274–300. O revizi starších názorů se pokusil KALHOUS, D.: *Granum catalogi praesulum Moraviae jako pramen k dějinám Moravy v 10. století*. Mediaevalia Historica Bohemica 11, 2007, s. 23–38.

³ KRAFL, P.: *Granum catalogi praesulum Moraviae*. In: Dunphy, R. G. (ed.): *Encyclopedia of the Medieval Chronicle*. Leiden – Boston 2010, s. 729–730.

tématy, kterým autor *Grana catalogi* věnoval pozornost, byly cizí zásahy do voleb olomouckých biskupů a poměr biskupů k majetkům biskupství; obzvláštní pozornost věnoval charakteristice biskupů doby předhusitské.

Zásahy do volby biskupa

Kriticky kronikář reflektuje světské zásahy do voleb olomouckých biskupů. Autor *Grana catalogi* zdůraznil řádně a kanonicky vykonanou volbu biskupa Kaima (1186–1194), o jehož volbu se měl zasloužit markrabě moravský Konrád proti vůli všech Čechů, jmenovitě pražského biskupa Jindřicha, českého knížete Bedřicha a pražských kanovníků, kteří údajně chtěli biskupství obsadit některým duchovním pražského kostela. Jak kronikář uvádí, snažili se tak „*ex consueta potencie presumpcione pro sua voluntate, non autem de iustitia violenter*“.⁵ Řádná a kanonická volba ze strany kapitulního děkana Jana a jeho spolubratrů je kronikářem vzpomenua dále v případě biskupa Viléma (1240–1245). Král Václav II. se této volbě postavil a, jak píše autor *Grana catalogi*, vnutil olomouckému kostelu Konráda z Friedberku (1240–1247). Následkem byl exil děkana a kanovníků, kteří se odvolali u papežské kurie.⁶ Další spor o biskupský stolec, který náš kronikář popsal, byla volba moravského markrabě Jana Soběslava za olomouckého biskupa. Zdůrazňuje, že Jana Soběslava olomouckému kostelu jeho starší sourozenci markrabata Jošt a Prokop vnutili násilím, přičemž obsadili statky biskupství („*manu violenta ad ecclesiam Olomucensem intruserunt et bona ecclesie occupaverunt*“).⁷ Po smrti patriarchy Václava Králíka byl děkanem a olomouckými kanovníky zvolen litomyšlský biskup Jan Železný (1416–1430). Jak uvádí autor *Grana catalogi*, volbu kanovníci ze strachu z hněvu krále Václava drželi po tři dny v tajnosti. Jiní kanovníci původem z Prahy se ovšem jali popuzovat krále a zvolili Aleše z Březi.⁸

Nakládání s majetky biskupství

Otázkou, které autor kroniky věnuje značnou pozornost, je postoj jednotlivých biskupů k majetkům biskupství. Komentuje přírůstky nebo naopak umenšování biskupského zboží. Kronikář píše o zisku vsi, kterou od olomouckého knížete Oty II. Černého († 1126) měl koupit biskup Jan Břichatý (1104–1126), týž biskup prý pro olomoucký kostel na českém knížeti Soběslavovi (1125–1140) vymohl další vesnici v Čechách.⁹ Relativně značný prostor věnuje kronikář markraběti Vladislavovi, bratrovi Přemysla Otakara I., a vzpomíná dar jedné vsi.¹⁰ Autor *Grana catalogi* popisuje majetkové zisky biskupa Bruna ze Schauenburka (1245–1281). Ten od krále Pře-

⁴ RICHTER F. X. (ed.): *Augustini Olomucensis episcoporum Olomucensium series*. Olomucii 1831. Srov. KRAFL, P.: *Augustine of Olomouc*. In: Dunphy, R. G. (ed.): *Encyclopedia of the Medieval Chronicle*. Leiden – Boston 2010, s. 127.

⁵ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 75. Srov. ŽEMLIČKA, J.: *Čechy v době knížecí (1034–1198)*. Praha 1997, s. 318.

⁶ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 80–81. Srov. KROFTA, K.: *Kurie a církevní správa v zemích českých v době předhusitské II*. Český časopis historický (zvláštní otisk) 12, 1906, s. 4–5.

⁷ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 91. Pokusy o zvolení Jana Soběslava byly dva, v letech 1380 a 1387; MEZNIČEK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 223, 231, 378.

⁸ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 96–97. Srov. MEZNIČEK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 413–414.

⁹ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 69.

¹⁰ Tamtéž, s. 79.

mysla Otakara II. získal městečko Hulín s vesnicemi Pravčice, Němčice a Stará Ves.¹¹ Biskup Hynek Berka z Dubé (1326–1333) je představen jako ochránce majetku biskupství. Král Jan Lucemburský měl neoprávněně zabavit jako odumřel ves Křenovice, kterou předtím koupil pro olomoucký kostel a kapitolu jeho předchůdce biskup Konrád I. (1316–1326). Hynek Berka podle kronikáře zajistil její vrácení.¹² Autor *Grana catalogi* připomíná rozšíření majetků biskupství ze strany biskupa Petra Jelíto, který zakoupil vesnice Dřevčice u Prahy a Popovice.¹³ Tímto výčet biskupů, jejichž majetkové dispozice byly autorem *Grana catalogi* kladně zhodnoceny, končí. Počátek rozpadu biskupského majetku přisuzuje biskupovi Mikuláši z Rýzmburka (1388–1397), jmenovitě uvádí hrady Modřice, Mejlice (či Melice) a město Vyškov zastavené markraběti Joštovi.¹⁴ Po jeho smrti měl obsadit biskupská města markrabě Prokop.¹⁵ V otázce nakládání s majetkem biskupství si ostrou kritiku vysloužil Mikulášův nástupce Jan Mráz (1397–1403). Jak píše: „*Kupice zlo na zlo, všečen majetek kostela zašantročil*“ („*malum malo cumulans quasi omnia bona ecclesie dissipavit*“), a jmenuje hrad Hukvaldy s příslušenstvím a dále hrad Mírov. Údajně mu zbyl jen mlýn v Kroměříži a dvorec ve Štěchovicích, které si vyhradil pro svůj užitek a výživu; odtud byl olomoucký biskup označován za kroměřížského mlynáře („*episcopus Olomucensis est molendinator Cremesirensis*“). Podle slov kronikáře natolik olomoucký kostel ochudil, že ne jinak než s pomocí zvláštní Boží pomocí ho nebylo možno uvést do původního stavu.¹⁶ Majetek biskupství dal do pořádku biskup Lacek z Kravař (1403–1408), který podle kronikáře vykoupil několik hradů a dvě městečka, které zastavil jeho předchůdce Jan Mráz. Konkrétně jmenuje Mírov, Mejlice, Modřice a městečka Osoblaha a Keť, od uherského krále Zikmunda dále měl získat Svitavy. Vzápětí ale autor *Grana catalogi* poznamenává, že některé ze statků, které vyplatil, opět za značné peníze zastavil.¹⁷ Další biskup, Konrád z Vechty

¹¹ Tamtéž, s. 81. Dar byl uskutečněn roku 1261; *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae*. Tom. V/1. Edd J. Šebánek – S. Dušková. Prague 1974, s. 419–421, č. 283. Srov. HOSÁK, L.: *Historický místopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 654; BARTA, S.: *Bruno ze Schaumburka a jeho role v politice Přemysla Otakara II.* In: Jan, L. – Kacel, J. (ed.): *Pocta králi. K 730. výročí smrti českého krále, rakouského vévody a moravského markraběte Přemysla Otakara II.* Brno – Znojmo 2010, s. 76; ŽEMLIČKA, J.: *Přemysl Otakar II. Král na rozhraní věků*. Praha 2011, s. 117, 274, 472.

¹² LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 86. Srov. *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*. Tom. VI. Edd. P. Chlumecky – J. Chytil. Brünn 1854, s. 266–267, č. 341; s. 310, č. 401. Srov. HOSÁK, L.: *Historický místopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 485.

¹³ Dřevčice jsou autorem *Grana catalogi* označeny jako „*municio*“. LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 90. Ke koupi došlo roku 1382. *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV.* Vol. IV. *Fontes Archivi publici Olomucensis et Opaviensis*. Ed. B. Kopiczková. Prague 1989 (dále RBMV IV), s. 40, č. 36. Srov. ELBEL, P.: *Osobnost olomouckého biskupa Petra III. řečeného Jelíto (1381–1387)*. Střední Morava 13, 2001, s. 14 (píše o koupi tvrze a dvou vsí bez konkretizace); ELBEL, P.: *Petr Bertholdův z Brna řečený Jelíto († 1387)*. In: Borkovcová, M. (ed.): *Krajem koruny země. Lanškroun 2002*, s. 71.

¹⁴ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 91. K zástavě hradů a města s dalším příslušenstvím došlo roku 1388. RBMV IV, s. 66–67, č. 106. Srov. MEZNÍK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 378; PLÁČEK, M. – FUTÁK, P.: *Páni z Kunštátu. Rod erbu vrchních pruhů na cestě k trůnu*. Praha 2006, s. 314.

¹⁵ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 92.

¹⁶ Tamtéž, s. 92–93. Hukvaldské zboží bylo zastaveno roku 1400, zástavní držba Mírova je doložena nedatovanou listinou. *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*. Tom. XIII. Ed. V. Brandl. Brünn 1897, s. 1, č. 1; s. 245–246, č. 234. Srov. HOSÁK, L.: *Historický místopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 564–565, 698; BALETKA, T.: *Páni z Kravař. Z Moravy až na konec světa*. Praha 2004, s. 199. K okolnostem finanční situace biskupa Jana Mráze viz MEZNÍK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 379, 275.

¹⁷ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 93. Informace kronikáře v některých případech nelze ověřit. K jednotlivým lokalitám viz HOSÁK, L.: *Historický místopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 218, 293, 544, 564–565, 713, 729. V případě Mejlic lze doložit jejich manskou držbu pro léta 1401–1408. *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae*. Tom. XV. Ed. B. Bretholz. Brünn

(1408–1413), podle kronikáře všechny statky olomouckého kostela rozložil, utratil a zastavil („*omnia bona distraxit, dilapidavit et obligavit*“). Zprvu statky zastavené jeho předchůdci vykoupil, vyplatil dlužní úpisy jak králi Václavovi tak moravským pánům. Kronikář emotivně líčí, jak biskup vzápětí statky opět zastavil: přisuzuje mu lstivou úskočnost („*latebat fraus dolosa in corde eius*“) a charakteristiku lstivého hada („*sicut serpens astutus*“), zdůrazňuje, že tak učinil za zády kapituly („*sine scitu et voluntate capituli*“), zmiňuje, že statky zastavil za dvojnásobnou či trojnásobnou sumu. Svůj výklad korunuje následující větou: „*Ecce mercator dolosus et fraudulentus sponsam suam astute et subrepticie involvit*.“¹⁸

Biskup a kapitulní děkanství

Dvakrát je kronikářem připomenuto vstřícné gesto biskupa vůči olomouckému kapitulnímu děkanství v otázce hmotného zabezpečení. V prvním případě se jednalo o Bruna ze Schauenburka, který připojil k děkanství jednu ves, a v druhém případě o Hynka z Dubé, který olomouckému děkanství inkorporoval farní kostel ve Vyškově a přiřkl mu současně Janem Lucemburským navrácenou ves Křenovice.¹⁹

Obraz biskupů doby předhusitské

Jak naznačuje již výše uvedené, zvláště kritický je autor kroniky k osobám biskupů, kteří působili na olomouckém stolci v desetiletích před sepsáním kroniky. Jednalo se tedy o biskupy, které autor buď znal z vyprávění jejich současníků, nebo případně tyto biskupy a jejich působení mohl osobně zažít. Konkrétně se to týká tří biskupů z předhusitského období, a sice Jana XI. Mráze (1397–1403), Konráda z Vechty (1408–1413) a komendátora olomouckého biskupství, patriarchu antiochejského Václava Králíka z Buřenic (1413–1416). O Janu Mrázovi autor kroniky píše, že z olomouckého kostela odnesl peníze a klenoty a různé zlaté a stříbrné věci, které daly do kostela do úschovy světské i duchovní osoby, násilně a nestydatě po vlčím způsobu je odcizil („*violenter et improbe more lupino abstulit et alienavit*“).²⁰ Jiné než nepříznivé hodnocení si nemohl vysloužit biskup Konrád z Vechty, který posléze coby pražský arcibiskup přešel k husitům („*anno 1421 in reprobum sensum datus in heresim Wiklephistarum et Hussitarum est lapsus et sic ex archipresule Christi factus est heresiarcha Antichristi*“). Konráda z Vechty kronikář dále představuje jako osobu prostého původu, ústně se o něm mělo tradovat, že se vyznal v černém umění a ve věštění („*ut dicebatur homo nigromanticus et sortilegus*“).²¹ Pítoreskní charakteristiku poskytl autor kroniky v případě Václava Králíka z Buřenic: „*Byl to neužitečný a chvástavý člověk. Proti vůli kapituly odstranil z kostela a zničil bez jakékoliv naléhavé potřeby chórové lavice. Ponechal jen ty, kde stál na vyvýšeném místě, když sloužil bohoslužby, aby byl*

1903, s. 355–356, č. 407; LECHNER, K. (ed.): *Die ältesten Belehungs- und Lehensgerichtbücher des Bisthums Olmütz*. Brünn 1902, s. 27, č. 48. J. Mezník píše o vyplacení zastavených statků Mírov, Mohelnice (sic!), Modřice, Osoblaha a Svitavy; informaci přebírá od V. Štěpána, jenž své tvrzení staví toliko na knize F. Dvorského, která neodkazuje ani na prameny, ani na literaturu: MEZNÍK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 379; ŠTĚPÁN, V.: *Osobnost Lacka z Kravař. Část II. Na vrcholu politické dráhy*. Časopis Matice moravské 112, 1993, s. 19 (uvádí nesprávnou stránkovou citaci Dvorského). DVORSKÝ, F.: *O starožitém panském rodě Benešoviců*. Díl II. *O rodě pánů z Kravař*. Brno 1910, s. 41.

¹⁸ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 94.

¹⁹ Tamtéž, s. 81, 86. Srov. HOŠÁK, L.: *Historický mistopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 288, 485.

²⁰ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 92. Srov. MEZNÍK, J.: *Lucemburská Morava 1310–1423*. Praha 1999, s. 379.

²¹ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 92–93.

od obecného lidu viděn víc než jindy a byl obdivován pro své pohyby, které nejsou v kostele obvyklé. Platilo o něm rčení: *Stal jsem se divadlem pro lidi* („*Factus sum spectaculum omni populo*“).²² Autor kroniky jej též označil za lehkomyšlného marmotratníka („*fuit pecuniarum vanus dilapidator*“). Zdůvodnil to tím, že patriarcha Václav částku 500 hřiven, které obdržel od katedrální kapituly na cestu na kostnický koncil, promrhal se svými průvodci v Praze. Přitom navíc údajně nedodržel podmínku stanovenou kapitulou, podle níž pečeť, již byla peněžní suma uzavřena, měla být porušena až za hranicemi Českého království. Jak autor *Grana catalogi* uvádí, promrhané peníze byly původně určeny na vykoupení statků v Hulíně a hradu v Modřicích.²³ Kronikář připomíná patriarchovo nařízení zvonit každý pátek na paměť ukřižování ve všech kostelech diecéze velkým zvonem; udělil odpustky všem, kteří při tomto zvonění poklekou a pomodlí se *Otčenáš*, *Zdrávas* a *Věřím*.²⁴ Králíkova záliba v nádheře se měla projevit i v úpravě interiéru biskupského domu za olomouckým kostelem, který tento správce olomouckého stolce měl uskutečnit.²⁵

O vazbě kronikáře na olomouckou kapitolu vypovídají především jeho výklady, v nichž upozorňuje na nemístné zásahy panovníka (českého knížete, českého krále, moravských markrabat) do volby olomouckého biskupa, vyhrazené olomoucké katedrální kapitule. Jako doklad jeho sepětí s kapitulou mohou posloužit též kritika olomouckých biskupů, kteří špatně nakládali s majetky biskupství a s prostředky jim svěřenými katedrální kapitulou, a zmínky o potvrzení kapitulních statut ze strany biskupů (Jan Očko z Vlašimi, Jan ze Středy).²⁶ Rovněž znalost některých podrobností nasvědčuje, že ke kapitole měl blízko. Velmi nepříznivé hodnocení postihlo biskupy z prvních dvou desetiletí 15. století, které přinejmenším v případě osoby patriarchy Václava Králíka z Buřenic, vydavatele nejvýznamnějších moravských synodálních statut období středověku,²⁷ je jednostranné.

²² LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 95. Použit překlad V. Gaji s drobnými úpravami. GAJA, V.: *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. In: Zlámal, B. (ed.): *Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby*. Olomouc 1977, s. 29.

²³ Roku 1412 biskup Konrád Hulín a Modřice prodal olomoucké kapitule, s vyhrazenou možností zpětného odkupu statků. RBMV IV, s. 248, č. 593. Srov. HOSÁK, L.: *Historický místopis země moravskoslezské*. Praha 2004, s. 218–219, 654.

²⁴ Jedná se o synodální ustanovení, které Václav Králík z Buřenic vyhlásil ve Vyškově v roce 1413. KRAFL, P.: *Synody a statuta olomoucké diecéze období středověku*. Praha 2003 (= Práce Historického ústavu AV ČR, řada B Editiones. Sv. II), s. 181, čl. 8. Srov. KRAFL, P.: *Vyškovská synodální statuta (1413)*. Právněhistorické studie 35 2000, s. 77.

²⁵ LOSERTH, J. (ed.): *Granum Catalogi Praesulum Moraviae*. Archiv für österreichische Geschichte 78, 1892, s. 95–96.

²⁶ Tamtéž, s. 88, 89.

²⁷ O Králíkových synodálních statutech viz KRAFL, P.: *Vyškovská synodální statuta (1413)*. Právněhistorické studie 35, 2000, s. 67–83.

Summary

**An Olomouc Panopticon.
The Portrayal of Moravian Bishops in *Granum catalogi praesulum Moraviae***

Granum catalogi praesulum Moraviae is an important source that can help give us a picture of the views of bishops in Moravia held by their contemporaries. This brief chronicle, or rather *gesta*, dates back to around 1435–1450. Its author is unknown. A number of his interpretations indicate that he was connected with the Olomouc cathedral chapter. The chronicle includes the history of the Bishops of Olomouc from their beginnings up to the inauguration of Bishop Paul of Miličín in 1435. The important topics to which the author of *Granum catalogi* devoted his attention included outside intervention in the election of the Bishops of Olomouc and the bishops' attitude towards the property of the bishopric. The author devoted particular attention to a characterisation of the bishops in the pre-Hussite period. Evidence of the connection between the chronicler and the Olomouc chapter is provided, first and foremost, by his expositions drawing attention to improper intervention on the part of the ruler (the Czech duke, the Czech king, the Moravian margraves) in the election of the Bishop of Olomouc, which was the business of the Olomouc cathedral chapter. The work is characterised by the author's criticism of the Bishops of Olomouc, who mismanaged the property of the bishopric and the means entrusted to them by the cathedral chapter. The bishops of the first two decades of the fifteenth century received an extremely unfavourable assessment, which is certainly biased in the case of the patriarch Wenceslas Králík of Buřnice.